

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๕๖

(สมัยสามัญ)

วันพุธที่ ๑๕ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๕๕ (สมัยสามัญ) พ.ศ. ๒๕๖๕

สารบัญ

<u>๕๘</u> ครั้งที่ ๕๖/๒๔๗๕		
ที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมครั้งที่ ๓๖-๕๕	๗๓๕	
มติของคณะกรรมการว่าด้วยร่างพระราชบัญญัติรายนครแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕		
(ซึ่งเดือนไปแต่ในคราวประชุมครั้งที่ ๕๔/๒๔๗๕	๗๓๖-๗๔๓	
มติของคณะรัฐมนตรีว่าด้วยบันทึกระเบียบการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร		
พุทธศักราช ๒๔๗๕	๗๔๒-๗๔๓	
ตั้งกรรมการไปพิจารณาร่างบันทึกระเบียบการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร		
พุทธศักราช ๒๔๗๕	๗๔๓-๗๔๗	
ทดลองประดิษฐ์นุสรณ์ เสนอต่อที่ประชุมให้		
มอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการร้องทุกข์ต่อรัฐบาล		
พุทธศักราช ๒๔๗๕	๗๔๗-๗๔๘	
พระยาปรีชานุสาถ์ ทำการแทนประธานสภา		
หรือเรื่องตั้งประธานกรรมการ	๗๔๘-๗๕๐	
คำขอแก้ของพระยาศรัวิธรรวาจา	๗๕๓-๗๕๓	
คำขอแก้ของพระยาจำเริญยศครั้งที่ ๕๕/๒๔๗๕	๗๕๓-๗๕๕	

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๕๖/๒๔๗๕ (วิสามัญ)

วันพุธที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เปิดประชุมเวลา ๑๕.๑๐ นาฬิกา

สมาชิกมาประชุม ๔๘ นาย

ทำการแทนประธานสภา กล่าวว่ รายงานการประชุมครั้งที่ ๓๖-๔๕ ในการพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญนั้น ได้มีสมาชิกเสนอขอแก้ไขถ้อยคำ ๒ ท่าน คือ พระยาศรีวิจิตรวาทา กับพระยาจำเริญยศัคคีที่ได้แจกต่อกันแล้ว (ตั้งได้แนบไว้ข้างท้ายรายงานนี้) เพราะฉะนั้นถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านในข้อใดข้อหนึ่ง ก็ขอให้เป็นอันว่าสภาผู้รับรองรายงานฉบับที่กล่าวนั้นถูกต้องใช้ได้ ไม่มีผู้ใดคัดค้าน เป็นอันว่าสภาผู้ได้รับรองรายงานนี้ อนึ่งระเบียบวาระสำหรับพิจารณาดังนี้มี

๓. ร่างพระราชบัญญัติกรรมาการแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๗๕ ที่คณะกรรมาการ ซึ่งสภาผู้ได้แต่งตั้งให้ไปพิจารณาตามมติในที่ประชุมครั้งก่อนเสนอมา
๒. บันทึกระเบียบการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๗๕ และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการร้องทุกข์ต่อรัฐบาล พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งคณะรัฐมนตรีเสนอมา และเราจะได้นำดำเนินการพิจารณาด้วยเรื่องที่ก่อน

พระยาทรงสุรเดช ประธานคณะกรรมการ ฯ แถลงว่าร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ที่แก้ไขใหม่นี้ก็โดยความประสงค์จะลดหย่อนผ่อนหนักเป็นเบา สำหรับรถบรรทุกกับรถชนิดอื่น ๆ นั้นก็ไม่มีความมุ่งหมายที่จะแก้ไขทั้งหมดโดยเปลี่ยนรูปเก่า เช่นรถยนต์นั่งส่วนบุคคลไม่ได้แก้ไขอะไร คงเก็บตามแรงม้าไปอย่างเคย และการแก้ไขนี้ก็ทำได้โดยรีบด่วน เพราะถ้ารอช้าอยู่จะลำบากแก่พวกรถ เพราะในเดือนเมษายนก็จะออกวิ่งไม่ได้ ขนาดกฎเกณฑ์ที่จะลดลงไปเท่าใดนั้นก็ยากอยู่ ถ้าลดมากรายก็จะตกต่ำเกินไป และการที่ลดนั้นก็เห็นว่าจะไม่เกินสมควรจนถึงมีความจำเป็นในภายหลังอีก การลดทั้งรถบรรทุกและรถชนิดอื่น ๆ สำหรับรถบรรทุกของลดลง ๓๐ บาท แต่คันหนึ่งจนถึงน้ำหนัก ๕,๐๐๐ กิโลกรัม คือ แต่อัตรา ๘๐ บาท ถึง ๒๗๐ บาท ลดลงจากอัตราเก่า ๓๐ บาททุกขนาดน้ำหนัก ต่อจากนั้นไม่ลดคงเก็บไปตามเดิม ทั้งนี้โดยประสงค์จะไม่ให้รถขนาดหนักกว่า ๕,๐๐๐ กิโลกรัมวิ่งตามถนนมาก เพราะรถหนักนั้นทำให้ถนนทรุดเสียหาย ส่วนรถแท็กซี่นั้นอยู่ในช่อง “รถชนิดอื่น ๆ” ลดลง ๓๐ บาท แต่คันหนึ่งตลอด เมื่อเช่นนั้นประมาณว่ารายได้จะตกต่ำลงราว ๓๓๐,๐๐๐ บาท ทั้งรถในกรุงเทพฯ และหัวเมืองรวมกัน ฉะเพาะในกรุงเทพฯ ลดลง ๓๖,๕๕๐ บาท หัวเมือง ๘๓,๗๖๐ บาท เพราะรถบรรทุกในหัวเมืองมีมาก ปีก่อนภาษีรถยนต์เคยเก็บได้ประมาณ ล้านเศษ แต่ต่อไปรายได้จะลดลงถึงหกล้านแล้ว การที่ลดอัตราภาษีดังเช่นนี้

อาจเป็นทางให้รถบรรทุกออกวิ่งมาก และตามหัวเมืองก็คงนำรถ
 ขึ้นคันไถนั้นออกวิ่งเพิ่มจำนวนมากขึ้น ฉะนั้นรายได้ที่จะตกลง
 ๓๓๐,๐๐๐ บาทนั้น อาจจะไม่ถึงก็ได้นะเนื่องจากมีรถวิ่งเพิ่มขึ้น ในร่าง
 พระราชบัญญัติมาตรา ๔ ที่ว่า “ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๒ แห่ง
 พระราชบัญญัติรถยนต์ พุทธศักราช ๒๔๗๓ และใช้ความต่อไปนี้
 แทน” ไปจนตลอดความในมาตรา ๔๒ ที่บัญญัติขึ้นใหม่นั้น บัดนี้ได้
 มาหนักว่าไม่มีความจำเป็น ทั้งนายกฤษฎีกาของทบวงศึกษากรมร่างกฎหมายก็ได้
 มีจดหมายมาว่าเห็นแจ้งความเห็นว่าควรตัดออกได้ เพราะความเดิมมี
 ในพระราชบัญญัติชดเชยอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นจึงขอตัดมาตรา ๔
 ออกให้หมด อีกประการหนึ่ง นายกฤษฎีกาเห็นว่า ในช่องกลางบัญชี
 แสดงอัตราที่ว่า “รถยนต์สำหรับบรรทุกของหรือสำหรับลากจูง”
 เพื่อให้แจ่มแจ้งชัดเจนนขอเพิ่มคำว่า “ทุกประเภท” ต่อท้ายคำว่า
 “รถยนต์” ไว้ด้วย คงอ่านเป็นว่า “รถยนต์ทุกประเภทสำหรับ
 บรรทุกของหรือสำหรับลากจูง” แต่คำนี้จะจำเป็นหรือไม่นั้น แล้ว
 แต่การวินิจฉัยของที่ประชุมสำหรับข้าพเจ้าเองเห็นว่าแม้จะไม่มีคำนี้
 ไม่สามารถจะเข้าใจผิดไปได้ อนึ่งรถบรรทุกส่วนตัวซึ่งมีอยู่ตามห้าง
 ร้านต่างๆนั้นก็มีจำนวนมาก แต่เดิมเก็บน้อยกว่ารถบรรทุกสาธารณะ
 มาบังคับได้เพิ่มภาษีขึ้นเท่าอัตราในช่องกลาง ซึ่งแพงขึ้นกันละ ๕ บาท
 บ้าง ๓๐ บาทบ้าง อย่างมากที่สุด ๓๕ บาท ฉะนั้นในการเก็บขึ้น
 จึงทำให้เพิ่มรายได้เล็กน้อยประมาณ ๓-๔ พันบาท การที่ต้องเพิ่ม

อัครราชบัณฑิต เพราะคณะกรรมการเห็นว่า รถชนิดนี้ใช้ถนนมาก
 เท่าๆ กับรถบรรทุกสาธารณะเหมือนกัน จึงได้คิดเก็บเท่ากัน และ
 การที่เพิ่มเท่ากันนี้ รถบรรทุกส่วนตัวคงคิดว่าอาจจะหาเงินได้มากขึ้น
 คือจะเขาออกมาบรรทุกรับจ้างก็ได้เหมือนรถสาธารณะ เช่นใครต้อง
 การจะเรียกหรือโทรศัพท์ไปเรียกก็ได้ จึงเห็นว่าประโยชน์จะ
 พึงได้นั้นเท่ากัน

นายมานิต วสุวัต ถามว่า รถยนต์นั่งส่วนบุคคลนั้นอยู่ในช่อง
 “รถชนิดอื่นๆ” หรือไม่ ?

พระยาทรงสุรเดช ตอบว่า ไม่อยู่. รถชนิดอื่นๆ นั้นหมายถึง
 รถแท็กซี่, รถบัส, รถ ๓ ล้อ ฯลฯ

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าวว่า เมื่อประชุมครั้งก่อนเคยถามว่า
 เมื่อรถยนต์แท็กซี่จะเสียภาษีตามน้ำหนักแล้ว ระเบียบการรับคน
 โดยสารซึ่งแต่ก่อนเคยบังคับไว้ว่าให้รับคนได้ ๓ คน & ทั้งคนขับบ้าง
 รับได้ ๔ คน & ทั้งคนขับบ้าง ยังติดกันอยู่ ไม่ทราบว่าเป็นระเบียบ
 การของตำรวจหรือของกระทรวง เห็นว่าควรจะแก้ไขเสียใหม่
 เพื่อพวกเสียภาษีจะได้รับความยุติธรรมในเมื่อจะคิดอัตราตามน้ำหนัก

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ตอบว่า ปัญหาที่สมาชิก
 เสนอถึงเรื่องจำนวนคนนั่งสำหรับรถที่รับจ้าง เช่น รถแท็กซี่ นั้น
 เป็นเรื่องที่ทำไว้เพื่อความปลอดภัย จึงวางอัตราจำนวนไว้ให้พอดี
 แก่คนโดยสาร เพราะเหตุว่ายานต่าง ๆ บรรดาที่ใช้รับจ้างเป็น

ข้าราชการก็มีกำหนดอยู่แล้วตามหลักธรรมดา เช่น รถมอเตอร์ ก็มีกำหนด
 ว่าจะให้บรรทุกคนโดยตำรวจได้เท่านั้น แม้แต่เรือ เช่น เรือยนต์
 ที่เดินในลำน้ำก็มีกำหนดไว้ โดยหวังความปลอดภัย และหลักข้อก
 ดงนั้นเป็นหลักสากล มีข้อตกลงตกลงกันระหว่างชาติที่เดินผ่านเขตต์
 ด้วย และในประเทศใกล้เคียงก็มีกำหนดไว้เช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้น
 การที่กำหนดคนให้มารับจ้างบรรทุกแต่พอควรแก่กำลังของรถและความ
 ปลอดภัยนั้น ก็คิดว่าเพื่อเป็นหลักการที่จะรักษาความเรียบร้อยทั้งรถ
 และเรือข้าราชการเช่นเดียวกัน

หลวงโกวิทอภัยวงศ์ กล่าวว่ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
 มหาดไทยชี้แจงว่า การกำหนดอัตราคนนั่งเป็นปกติกาสากล ซึ่งตกลง
 กันนั้น เห็นว่ากติกาข้อตกลงนั้นคงจะมุ่งหมายไปถึงน้ำหนักไม่ใช่
 จำนวนคน ถ้าจำนวนคนแต่จรถยนต์ส่วนตัวที่บรรทุกกันคนละ
 หดหาย ๆ คนนั้นก็อาจจะเกิดอันตรายได้เหมือนกัน ฉะนั้นเพื่อความ
 ยุติธรรมควรจะแก้ไขเสียใหม่ตามน้ำหนัก

หลวงเดชาติวงศ์ ฯ กล่าวว่ เรื่องนี้เดชาติพิจารณาก็ได้คำนึง
 ถึงอยู่แล้ว คือการเก็บภาษ่นั้นแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ รถยนต์
 ส่วนตัวนั้นเป็นประเภทที่เป็น luxury เพราะฉะนั้นการที่รัฐบาลเก็บ
 ภาษีรถยนต์ประเภทนี้มีอยู่ว่ารัฐบาลจะต้องดำเนิน policy ถึงว่าเรา
 จะ Control การ luxury ของประเทศได้เพียงใด เช่นนั้นจึงได้คิด
 เก็บภาษีตามอัตราแรงมาซึ่งเป็นหลักบัญญัติอย่างเก่า สำหรับรถ

บรรทุกการเก็บภาษีมีหลักอยู่ว่า เราจะเก็บเพื่อถนอมให้ราษฎรใช้รถหนักเกินไป ซึ่งเป็นภัยให้ถนนเสียหาย แต่การที่ทำให้ถนนเสียหายมีอยู่ ๒ ประการ คือ น้ำหนัก และความเร็ว การที่รถบรรทุกหนักก็ทำให้ถนนเสียหาย อีกข้อหนึ่ง ตามที่เคยเห็นรถบรรทุกในเมื่อไม่มีคนนั่งหรือของบรรทุกมักจะปลดออกไปโดยความเร็วถึง fullspeed ก็มี และด้วยความเร็วเช่นนี้ทำให้ถนนเสียหายได้เช่นเดียวกัน ฉะนั้นเราจึงไม่อยากจะให้มีรถเกินกว่าขนาด ๔ ตันจึ่งมาก เพราะเป็นอันตรายแก่ถนนตั้งกล่าวแล้ว ส่วนรถชนิดอื่นๆ ซึ่งรวมทั้งรถ taxi รถบัสก็มี policy อยู่ในทาง loading capacity หมายความว่าเราจะ Control ไม่ให้มี public danger ได้เพียงใด แต่เห็นว่าในขณะนั้นการจดทะเบียนของเรายังไม่ค่อยจะเรียบร้อย จึงควรปลดปล่อยให้เป็นไปอย่างเดิมก่อนดีกว่า

ทำการแทนประธานสภา ฯ ตามหลวงโกวิท ฯ ว่า ที่เส้นถนนจะต้องการให้แก้ไขอย่างไรในร่างพระราชบัญญัติที่ก่อกำตั้งพิจารณาอยู่นั้น หลวงโกวิทอภิวงศ์ กล่าวว่่า ที่เส้นถนนนั้นก็เพื่อเป็นหนทางให้กระทรวงมหาดไทยได้คำปรึกษาหารือระเบียบการที่มีอยู่นั้นเสียให้เป็นไปตามทางที่จะให้ความยุติธรรม เพราะเวลานี้เราได้คิดคำนวณการเก็บภาษีตามอัตราน้ำหนักแล้ว ส่วนการที่จะแก้ไขนั้นไม่เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวคือ ถ้าเช่นนั้นก็ไม่ต้องอยู่ใน
ปัญหาที่กำลังพิจารณาอยู่เดี๋ยวนี้ กล่าวคือเป็นปัญหาออกเรื่องไป
เพราะฉะนั้นขอให้ระงับไว้พูดกันทีหลัง

นายวิชาศ โอสถานนท์ ถามว่า รถบรรทุกชนิด ๓ ตัน
ใช้เครื่องมอเตอร์ไซค์นั้นเข้าอัตราภาษีประเภทไหน

พระยาทรงสุรเดช ตอบว่าอยู่ในช่อง “รถชนิดอื่นๆ”
ซึ่งเก็บคันละ ๗๐ บาท

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวคือ ที่ได้อภิปรายกันมาแล้ว
ได้มีการแก้ไขครั้งนี้ คือความในมาตรา ๔ นั้นเห็นว่าไม่จำเป็นให้
คงไว้ เพราะในฉบับเดิมชัดเจนอยู่แล้ว จึงขอให้ตัดออกทั้งหมด
และในช่องอัตราภาษีช่องกลางเติมคำว่า “ทุกประเภท” เป็น
อันว่า “รถยนต์ทุกประเภทสำหรับบรรทุกของหรือสำหรับลาก
จูง” ฉะนั้นถ้าไม่มีผู้ใดคัดค้านและมีความเห็นอย่างใดอื่นอีกแล้ว จะ
ได้ลงมติต่อไป ไม่มีผู้ใดคัดค้านและมีความเห็นอย่างใดอีก ทำการ
แทนประธานสภา ฯ จึงขอให้สมาชิกลงคะแนนมติ สมาชิกทั้งหมด
ลงมติเห็นชอบตามร่างที่พิจารณาแก้ไขมา เป็นอันว่าสภาลงมติและ
อนุมัติให้นำร่างพระราชบัญญัติรถยนต์แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช
๒๔๗๕ ขึ้นทูลเกล้า ฯ ถวายประกาศใช้เป็นกฎหมายได้

ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวคือ ต่อไปจะได้พิจารณาถึง
 บันทึกการประชุม และการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร
 พุทธศักราช ๒๔๗๕ และในการพิจารณานี้ข้าพเจ้ามีความเห็นที่จะ
 ขอแก้ไขมาก เพราะฉะนั้นขอให้ที่ประชุมเลือกผู้ที่จะนั่งเป็นประธาน
 ดำเนินการประชุมต่อไป

พระยาศรีวิสารทวาจา เสนอขอให้พระยาปรีชานุสาสน์เป็น
 ประธาน

พระยาประมวญวิชาพูด รับรอง

พระยาศรยุทธเสนี (รองประธาน) กล่าวคือ เมื่อไม่มีผู้ใด
 คัดค้านขอเชิญพระยาปรีชานุสาสน์ขึ้นนั่งที่ประธาน ไม่มีผู้ใดคัดค้าน
 รองประธานได้ตั้งมานั่งข้างล่าง

พระยาปรีชานุสาสน์ ได้ขึ้นบดบังก่ ทำการแทนประธาน
 และขอให้ นายกรัฐมนตรี อธิบายถึง ความมุ่งหมายที่ได้เสนอบันทึก
 ระเบียนการประชุมและการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎรต่อที่ประชุม

นายกรัฐมนตรี กล่าวคือ เรื่องนี้หตวงประดิษฐ์มุนุธรรมเป็นผู้
 ร่าง ฉะนั้นขอให้เป็นผู้อธิบาย

หตวงประดิษฐ์มุนุธรรม แถลงว่า การพิจารณาเรื่องนี้เห็นว่า
 พิจารณารวมกันไปกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการร้องทุกข์ต่อ
 รัฐบาล พุทธศักราช ๒๔๗๕ ด้วย . เพราะเหตุว่าข้อความในบันทึก
 ระเบียนการประชุม ฯ มีข้อความเกี่ยวข้องกัน นอกจากนั้นเกี่ยว

ซึ่งเรื่อยไปถึงร่างพระราชบัญญัติที่จะมีขึ้นว่าด้วยการตั้งสภากรรมการ
กฤษฎีกา และศาลปกครอง ซึ่งเวลานั้นที่ปรึกษากรมร่างกฎหมายกำลัง
พิจารณาร่างอยู่เมื่อเสร็จแล้วก็จะได้นำเสนอสภาพิจารณาอีกชั้นหนึ่งคือ
เนื่องกันไป ในบันทึกที่เกี่ยวกับเรื่องการปรึกษาของสภาผู้แทนราษฎร
อยู่ในตอนต้น ส่วนในเรื่องที่เกี่ยวกับเรื่องร่างอยู่ในตอนท้าย ซึ่งเราจะ
ได้อาพิจารณารวมกันไปกับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการร้องทุกข์ต่อ
รัฐบาลที่เดียว ความจริงระเบียบการประชุมของเราก็มีอยู่แล้ว ซึ่ง
ในชั้นเดิมได้อาศัยระเบียบการประชุมของสภาองคมนตรีมาแต่เริ่มตั้ง
สภานั้น แต่ทว่าเห็นยังมีข้อที่จะต้องแก้ไขเพิ่มเติมหลายอย่าง ฉะนั้น
อนุกรรมการซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร จึงได้
ฉวยโอกาสร่างขึ้นไว้และในการพิจารณานี้ เห็นจะไม่ต้องอธิบาย
ยืดยาว เพราะเมื่อพิจารณาไปถึงข้อใดถ้าใครมีความเห็นอย่างไรก็
ทักท้วงมา เมื่อไม่มีก็จะได้ผ่านไปเป็นลำดับไปที่ข้อ ๆ ฉะนั้นจึง
เสนอให้ที่ประชุมพิจารณาถึงความทั่วไป ซึ่งมีว่า

“อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๕ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พ.ศ. ๒๔๗๕ สภาผู้แทนราษฎรระเบียบการประชุมและการศึกษาได้ดังต่อไปนี้” นี้ผู้ใดจะทักท้วงอย่างไรบ้าง
พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ เสนอว่า การพิจารณานี้ขอให้
พิจารณาด้วยหลักการก่อน เพราะเท่าที่ได้อ่านดูในเวลาน้อยรู้สึกว่าจะ
จะผูกมัดสมาชิกมากอยู่ จึงอยากจะขอให้ตั้งกรรมาธิการไปพิจารณา

๙๔๔

อีกชั้นหนึ่งก่อน ส่วนกรรมาธิการนั้น ขอเสนอ เจ้าพระยาพิชัยญาติ
และพระยาสุรยุทธเสนีผู้ซึ่งได้ดำเนินการประชุมมาด้วยตนเอง อยู่ด้วย
ส่วนที่จะให้มีผู้ใดอื่นอีกนั้นแล้วแต่ที่ประชุมจะเลือก

หลวงแตงนิตศาสตร์ และนายท้วม บุญเกตุ รับรอง

หลวงประดิษฐมนูธรรม แสดงว่า การที่จะตั้งกรรมาธิการ
ไปพิจารณานั้นไม่ขัดข้อง

พระยาปรีชานุสาสน์ กล่าวว่า เจ้าของญัตติไม่ขัดข้องในการ
ที่จะให้ตั้งกรรมาธิการพิจารณาตามที่พระยาอุดม ฯ เสนอ และได้
เสนอชื่อมาแล้ว ๒ ชื่อ ฉะนั้นผู้ใดจะเสนอใครอีกบ้าง

นายดิเรก ชัยนาม เสนอ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ และกล่าว
ว่าท่านก็ได้เคยเป็นประธานสภา ฯ มาแล้ว ขอให้อยู่ในคณะ
กรรมาธิการด้วย

นายสุณห์ บัณฑิตานนท์ รับรอง

พระยาศรีวิสารวาจา เสนอ หลวงประดิษฐมนูธรรม เพราะ
เป็นผู้ร่างจะได้อธิบายชี้แจง

นายประยูร ภมรมนตรี รับรอง

พระสุธรรมวิจิตร เสนอ พระยานิตศาสตร์ไพศาลย์ นาย
ดิเรก ชัยนาม และหลวงอรุณสารประสิทธิ์

นายมังกร สามเสน รับรอง

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวหาว่า ความจริงในการร่างบันทึก
ระเบียบการ^{*}ทาง การได้ตั้งอนุกรรมการขึ้นพิจารณาร่าง อีกชั้นหนึ่ง
ซึ่งมีที่จำได้ คือ นายแนบ พหลโยธิน พระอุดมศาสตร์เนติญาณ
หลวงคหกรรมบดี และนายเดือน บุนนาค ครั้นแต่ข้าพเจ้าเองจึง
ได้รับมาเสนอกณะรัฐมนตรี เพราะฉะนั้นเห็นว่า ถ้าจะให้คนอื่น
แทน เช่นนายแนบ พหลโยธินและหลวงคหกรรมบดีก็จะได้ประโยชน์
เช่นเดียวกัน ฉะนั้นขอถอนตัวไม่รับเลือก

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ กล่าวหาว่า รัฐศึกษาคณะที่มีผู้เสนอชื่อ
ให้เป็นกรรมาธิการ แต่รัฐศึกษาข้าพเจ้าเองมีงานอื่นอยู่มากไม่
สามารถจะไปประชุมได้เสมอจะเสียการ อีกประการหนึ่งสมาชิกใน
สภานักมีพ่อค้าอยู่ด้วย ควรจะให้ร่วมมือกับคณะกรรมาธิการนี้ด้วย
เพื่อพึงเลี้ยงคนนอกกองราชการบ้าง จึงขอถอนตัว และขอเสนอนาย
มังกร สามเสน กับ พระสุธรรมวินิจฉัย เพราะเป็นผู้ที่สนใจในเรื่องนี้
อยู่มาก

หลวงอรรถดสารประสิทธิ์ รับรอง

พระยาปริษานูสาสน์ กล่าวหาว่า รายชื่อที่สมาชิกได้เสนอมานั้น
ที่คงเหลือมี ๑. เจ้าพระยาพิชัยญาติ ๒. เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ฯ
๓. พระยาศรยุทธเดชน์ ๔. นายติเรก ชัยนาม ๕. หลวงอรรถดสาร
ประสิทธิ์ ๖. หลวงคหกรรมบดี ๗. นายแนบ พหลโยธิน
๘. นายมังกร สามเสน ๙. พระสุธรรมวินิจฉัย แต่เดชะอิกร

ได้แจ้งว่าในขณะที่เจ้าพระยาพิชัยญาติยังอยู่ในระหว่างตามวย
เดือน ฉะนั้นจึงใคร่ทราบว่าจะคงให้เจ้าพระยาพิชัยญาติอยู่ในคณะ
กรรมการหรืออย่างไร เพราะถ้าจะให้อยู่แล้วน่าจะตั้งว่างานนี้จะ
ดำเนินไปไม่ได้เร็ววัน

หลวงอรุณสารประสิทธิ์ กล่าวว่า ในคณะกรรมการนี้ก็มี
เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ ผู้ซึ่งเคยเป็นประธานมาแต่ดูเหมือนกันอยู่ด้วย
เห็นว่าแม้เจ้าพระยาพิชัยญาติจะไม่อยู่ด้วยก็คงไม่เป็นอะไร อีก
ประการหนึ่งก็มีพระยาศรยุทธเสนีอยู่ด้วยแล้ว

พระยาอุดม ฯ กล่าวว่า ทราบว่าเจ้าพระยาพิชัยญาติจะกลับมา
ได้ในอาทิตย์นี้หรืออาทิตย์หน้า ก็น่าจะรออยู่ได้ อีกประการหนึ่งที่เรา
ได้อาศัยระเบียบขององคมนตรีใช้อยู่นี้ก็ไม่เห็นมีเหตุการณอะไร และ
ทั้งท่านก็เป็นประธานในสภา ฉะนั้นการที่จะทำอะไรลงไปเกี่ยวแก่
หน้าที่ของท่านโดยไม่ให้เจ้าตัวรู้นั้นไม่เหมาะ และจะให้ท่านรับผิดชอบ
อย่างไร

พระสุธรรมวิจิตร เสนอ พระยาอุดม ฯ เป็นกรรมการ
ด้วยอีกผู้หนึ่ง

นายจิเขียร สุวรรณทัต รับรอง

พระยาอุดม ฯ ขอถอนตัว อ้างว่าได้ทำงานในหน้าที่เกี่ยวกับ
คำร้องเหตุมีอยู่แล้วไม่สามารถที่จะรับภาระอื่นนี้ได้อีก

พระสุธรรม ฯ กล่าวว่ สำหรับหน้าที่ทางโน้นขอรับทำให้ แต่ขอให้เป็นกรรมมาธิการทางนี้

พระยาปรีชาญาณ กล่าวว่ เมื่อมีผู้เสนอชื่อมาอีก ก็รวมเป็น ๓๐ ชื่อ เกินจำนวนแล้ว

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่ ในข้อบังคับของกมณฑลที่กำหนดไว้ ๕ คนนั้น ไม่ทราบว่เขาอะไรเป็นหลัก และจำนวนของกมณฑลก็มี ๕๐ คน ส่วนในสถานที่นี้มีสมาชิก ๗๐ คน ต่อไปก็จะขยายจำนวนออกได้ ไปอีก ฉะนั้นแม้จำนวนเกิน ๕ ก็ไม่น่าขัดข้อง อีกประการหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงที่ประชุมเป็นอนุกรรมการเต็มสภา นั้น ในขณะที่ประชุมเรานี้ก็จะเผื่อเสมอ ฉะนั้นต่อไปจะไม่ต้องมีอีก

วิบูลย์มนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ กล่าวว่ ขอเสนอพระอุทิศาศาสตร์ ฯ และขอให้ตั้งชื่อข้าพเจ้าด้วย เพราะในคณะกรรมมาธิการนี้มีเจ้าพระยาพิชัยญาติอยู่ด้วย เห็นว่จะพอเหมาะกัน

นายดิเรก ชัยนาม กล่าวว่ ถึงอย่างไรก็ดีขอให้เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ ฯ คงอยู่ ประการหนึ่งก็รู้สึกว่ถ้าไม่ค่อยจะชำนาญในทางนี้ จึงขอถอนตัวออกไม่รับเลือก

หลวงอรุณสารประสิทธิ์ ขอลถอนตัวโดยอ้างว่ เพราะนายแนบ พหุโยธิน ก็เป็นผู้ที่เคยทำเรื่องมาแล้ว จะได้อธิบายชี้แจงต่อกรรมมาธิการได้ดีกว่า

นายดิเรก ชัยนาม พระอุทิศาศาสตร์ ฯ รับรอง

พระยาปรีชาญาณดำรงค์ ทำการแทนประธานสภา ฯ กล่าวว่ามีคน
 ยังมีชื่อซึ่งเสนอไว้อยู่อีก คือเจ้าพระยาพิชัยญาติ, เจ้าพระยาธรรม
 ศักดิ์ ฯ, พระยาศรยุทธเสนี, พระอุดมศักดิ์ศรีเนติญาณ, นายแผน
 พหลโยธิน, พระยาอุดมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์, พระสุธรรมวินิจฉัย หลวง
 คหกรรมบดี นายมังกร ดำเนิน รวม ๙ ชื่อ ฉะนั้นถ้าไม่มีผู้ใด
 คัดค้านแล้ว จะได้มอบให้ไปพิจารณานับที่กระเบื้องการประชุม ฯ
 ต่อไป ไม่มีผู้ใดคัดค้าน ในที่สุดที่ประชุมได้ลงมติให้ตั้งกรรมการ
 ขึ้นคนหนึ่งตั้งมีรายนามที่ปรากฏข้างบน

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่าการพิจารณานี้ขอการ
 ให้กรรมการพิจารณาตอนเรื่องราวก่อนจะตั้งว่า เพื่อจะได้สะดวก
 แก่การที่จะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติว่าด้วย การร้องทุกข์ต่อรัฐบาล
 ครั้นแล้วจึงค่อยพิจารณานับที่กระเบื้องการประชุมที่หลัง ในที่นี้จะ
 ขอชี้แจงย่อ ๆ ว่า การยื่นเรื่องราวร้องทุกข์ต่อไปจะวางให้ไว้ระเบียบ
 เพราะเท่าที่ปฏิบัติกันอยู่เวลานี้ยังดีสืบสัน บางที่ยังไม่ทันได้ยื่นต่อ
 กระทรวงเจ้าหน้าที่ ก็มายื่นต่อคณะรัฐมนตรีก็มีทางสภาผู้แทนราษฎร
 ก็มี ส่วนระเบียบต่อไปนั้นจะวางไว้ว่า เรื่องราวทั้งปวงต้องยื่น
 ในทางเจ้ากระทรวงพิจารณาก่อน เมื่อเจ้ากระทรวงวินิจฉัยสั่งการ
 ไปแล้ว เจ้าทุกข์ไม่พอใจ และถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องทางกฎหมาย
 แล้ว ก็ให้อุทธรณ์คำวินิจฉัยของกระทรวงไปยังสภากรรมการ

กฤษฎีกา เพื่อจะได้วินิจฉัยว่าคำสั่งของกระทรวงที่ตั้งไปแต่จนทุก
 หรือผิด ถ้าหากว่าเป็นเรื่องที่ไม่อาจจะอุทธรณ์ไปยังสภากรรมการ
 กฤษฎีกาได้แล้ว จึงให้มาทางสภาผู้แทนราษฎร เป็นอันว่าเราจะ
 ให้กระทรวงเจ้าหน้าที่พิจารณาเสียขึ้นหนึ่งก่อน แล้วเราจึงค่อย
 พิจารณาขึ้นที่๒ ฉะนั้นจึงขอให้อย่างพิจารณาถึงการยื่นเรื่อง
 มาต่อสภาผู้แทนราษฎรในหมวดที่ ๓๐ ต่างหาก ส่วนร่างพระราช
 บัญญัติว่าด้วยการร้องทุกข์ต่อรัฐบาล พุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น ขอ
 ให้งดไว้ก่อน

พระยาปริยธาดาทำการแทนประธานสภาฯ ถามว่า ประธาน
 คณะกรรมการนั้น จะตั้งแต่บัดนี้หรือจะให้ตั้งตนเอง

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่า ให้เลือกตั้งตนเอง

เจ้าพระยาธรรมศักดิ์ฯ เสนอว่า เมื่อยังไม่มีการเลือก
 ประธานเช่นนั้น เห็นควรจะให้เลือกเลขานุการไว้ เพื่อจะได้นัดหมาย
 เรียกประชุมได้ และขอเสนอให้หลวงคหกรรมบดีเป็นเลขานุการ

พระยาปริยธาดาทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวว่า มีผู้
 เสนอให้หลวงคหกรรมบดีเป็นเลขานุการคณะกรรมการ หวังว่า
 คงไม่มีผู้ใดคัดค้าน ไม่มีผู้ใดคัดค้าน ที่ประชุมลงมติตั้งให้หลวง
 คหกรรมบดีเป็นเลขานุการ

พระยานิติศาสตร์ฯ กล่าวอ้าง ในข้อ ๒ แห่งร่างพระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการร้องทุกข์ มีถ้อยคำอันเกี่ยวข้องกับที่กระเบียดการ ฯ ใน
หมวดเรื่องราวอยู่ เห็นว่าถ้าจะให้แยกพิจารณาไว้คนละครั้งแต่
กล่าวจะเสร็จก็ช้า เห็นว่าควรรวมกันทำไปในครั้งเดียวได้

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวอ้าง ไม่ขัดข้อง เพราะฉะนั้นขอ
เสนอให้คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นรีบไปพิจารณาด้วย และขอเสนอ
ให้เรียกนายเดือน บุนนาค มาชี้แจงในเรื่องนี้ด้วย

พระยาปริชาณัฐศาสตร์ ทำการแทนประธานสภาฯ กล่าวอ้าง ได้
มีผู้เสนอขอให้คณะกรรมการนี้รับร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการ
ร้องทุกข์ต่อรัฐบาลไปพิจารณาพร้อมกันกับที่ที่กระเบียดการประชุม
และการปรึกษาของสภาฯ ด้วย จึงขอถามความเห็นสมาชิก ไม่มี
ผู้ใดคัดค้าน ที่ประชุมได้ลงมติให้เป็นดังข้อเสนอนั้น

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๐๐ นาฬิกา

หลวงศุภกรรรมบดี
นายปพาฬิ บุญ-หลง
นายสิงห์ กลางวิสัย

นิติศาสตร์

ปริชาณัฐศาสตร์

วุฒิสาสตร์

นายมังกร

จรรยา ญบางช้าง

ผู้ตรวจงานการประชุม

ศรยุทธ

คำขอแก้ ของพระยาศรีวิสารวาจา

ที่ ๓๖
ที่ ๓๗

หน้า ๓๔ คำว่า Litterally แก้เป็น Literally

หน้า ๘ บรรทัดที่ ๒ ตัดคำว่า กำหนด ออก หลังคำว่า ให้
บรรทัดที่ ๒ ,, ที่จะ ออก หลังคำว่า กำหนด
เติมคำว่า การประชุม ระหว่าง กำหนด
กับ เป็น

หน้า ๘ บรรทัดที่ ๒ ตัดคำว่า ส่วน ออก
บรรทัดที่ ๓ เติมคำว่า พระมหา หน้าคำว่า กษัตริย์
บรรทัดที่ ๕ ,, พระมหา หน้าคำว่า กษัตริย์

ที่ ๓๘

หน้า ๘ บรรทัดที่ ๓๐ ตัดคำว่า อานาจ ออก
เติมคำว่า นนม หลังคำว่า นิตินบัญญัติ
บรรทัดที่ ๓๓ ตัดคำว่า นนเวตาทาธา ออก
เติม เป็นต้นอาจ แทน
ตัดคำว่า อันอาจ ออก เติม และ แทน

หน้า ๕ บรรทัดที่ ๒ เติมคำว่า ทั้งหมด ระหว่าง สัญญา
กับจะ
เติมคำว่า ต้อง ระหว่าง จะ กับ มา

- บรรพคดีที่ ๕ ตัดคำว่า กับว่า ออก
- บรรพคดีที่ ๖ เติมคำว่า หน้าที่ ระหว่าง เป็น กับ ของ
- บรรพคดีที่ ๗ เติมคำว่า สัญญาที่ พาดพิงถึง ระหว่าง
 คำว่า ว่า กับ นิติบัญญัติ
 เติมคำว่า บางข้อ หลังคำว่า สำคัญ
- บรรพคดีที่ ๘ เติมคำว่า บทบัญญัติ คล้ายกับ ของเรา
 หลังคำว่า บางประเทศก็มี
- บรรพคดีที่ ๑๒ แก้คำว่า ประเทศ เป็น ประเภท
- บรรพคดีที่ ๑๓ เติมคำว่า ต้อง ระหว่าง จะ กับ เจรจา
 ,, เป็นการ ดับ ระหว่าง กัน กับ
 และ
 ,, อันสำคัญ ของประเทศ หลัง
 คำว่า ส่วนได้เสีย
- บรรพคดีที่ ๑๔ เติมคำว่า ที่เกี่ยวข้อง กับ หลัง คำว่า แต่ ว่า
สัญญา
- บรรพคดีที่ ๑๕ ตัดคำว่า นั้น จะ ออก เติมคำว่า การ
นิติบัญญัติ แทน
- บรรพคดีที่ ๑๖ เติมคำว่า ถึง ระหว่าง พิจารณา กับ
ถ้อยคำ
 ตัดคำว่า เขา ออก เติม เห็นด้วย แทน

๒๘
วันที่ ๔๑

บรรทัดที่ ๕ หน้า ๕ ตัดคำว่า มี คำว่าคือ ออก เดิมคำว่า
ใช้ คำ แทน
ตัดคำว่า “ๆ” ออก

คำขอแก้ไขของพระยาจำแลนยบดี ครั้งที่ ๔๕/๒๔๗๕

พระยาจำแลนยบดี แถลงว่า มาตราหมับปัญหาบาง เพราะเรา
ปฏิบัติได้ โดยคิดว่าทุก ๆ คำบดคงจะมีผู้สมัคร ความจริงอาจเป็นได้
จะหาคนสมัครไม่ได้เช่นคำบดใด ๆ ตามชนบทบางแห่ง เช่น
บดท่ากระดาน, เกาะขนุน, กิ่งต๋ามไชยเขตต์ ซึ่งอยู่ในตงตัก จะ
ไม่มีสมัครเป็นแน่ นอกจากจะเป็นบุคคลที่มีคุณวุฒิ ตามหลักการ
อันยังจะเสียเงินสมัครอีก แม้แต่เพียงเงินรัฐชูปการ ก็ยังเก็บยาก
ปัญหาข้อของอาจจะมี และถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นว่าไม่มีใครสมัครเป็น
แทนคำบด เช่นนี้จะมีหนทางแก้ไขอย่างไร

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่่า เรื่งนี้ได้คิดแล้วว่่าผู้สมัคร
องมีกอบทั้งมีต๋มคมคณะราษฎร เมื่อไม่มีใครสมัคร ต๋มคมคณะ
ราษฎรคงจะให้ผู้สมัครจริงได้ อนึ่งผู้ที่จะรับเลือกต้องพยายามไป
ให้ผู้แทนคำบด การนี้เป็นคิดประะชนิดหนึ่งของการเลือกตั้ง (Election)

พระยาจำแลนยบดี กล่าวว่่า ถ้าเมื่อเป็นภาระของต๋มคมคณะ
ราษฎรต๋นนักเป็นอันให้ไว้ แต่ถึงกระนั้นกั้ ข้าพเจ้าก็ยังต้งต้ง

อยู่เต็มอ่าว บางตำบลแม้ ต่อมาคณะราษฎร จะเอาเป็นพระก็เป็นการ
ยากลำบากในการที่จะจัดให้คงอยู่นั่นเอง

หลวงประดิษฐมนูธรรม แถลงว่า เห็นว่าเรื่องเป็นไปแทบไม่ได้
เช่นผู้แทนตำบลความวุ่นวายกำหนดในพระราชกฤษฎีกาเทียบวิทยฐานะ
วัดในพระราชอาณาจักมีตั้ง ๕๐๐๐ ในตำบลหนึ่ง ๆ คงมีวัดๆหนึ่ง
คงมีพระนิกขกรรมที่เทียบวิทยฐานะได้

พระยาจำเริญเขตต์ กล่าวว่ ตามหลักกรรมด่าก็น่าจะเป็นเช่นนี้
แต่อย่าลืมว่าตำบลของเรายังมีตำบลที่ด้อยอีกมาก เช่นพวกแม่,
พวกเข้, เหล่านี้จะทำอย่างไรกัน

พระยาวิชัยราชสุนทร รับรองว่าชั้นสำคัญ เมืองไทย
ตำบลบ้างยังมีมาก เช่น ไทรโยค เป็นต้น ถ้ามีชั้นจะแก้ความขัดข้อง
อย่างไร ถ้ามีชั้นแต่จะเป็นเหตุอย่างไร จะรวมเครื่องมือของเราที่
จะทำการข้างหน้า

พระคุณิศาสตร์เนติญาณ กล่าวว่ คำที่ว่าไม่มีนั้น หมายความว่า
ว่าอะไร ไม่มีผู้แทนอย่างนั้นหรือ

พระยาจำเริญเขตต์ กล่าวว่ ปัญหาเรื่อง เกรงว่าบางตำบลจะ
ไม่มีผู้ตั้งขึ้นเป็นผู้แทน บด

พระยาอุสมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ แถลงว่ เช่นมณฑลปัตตานี คน
ในมณฑลไม่มีในรัฏฐาภวไทย

พระยาอุสมพงศ์เพ็ญสวัสดิ์ แถลงว่ ให้ปด้อย่างไรเช่นใน

อเมริกา มณฑลไหนเป็นได้ก็ให้เป็นมณฑลไป เช่นฉะพินได้จากของ
ของอเมริกามีที่ว่างไว้สำหรับใส่ดาว แต่ถ้ายังไม่มีดาวก็ไม่มีมณฑล
ถ้ามีมณฑลเพิ่มขึ้นก็มีดาวเพิ่มขึ้นด้วย จรสังเกตุได้จากงั้น ฉะนั้น
ได้ก็ด้วยการเลือกตั้งผู้แทนตำบล ในตำบลไหนที่เป็นป่าดอน มากนักเรา
ก็ปล่อยว่างไว้

พระยาวิชัยราชสูมณศรี รับรองในปัญหาข้อนี้

พระฤทธิศาสตร์เนติญาณ แสดงว่า ถ้าไม่มีผู้สมัครก็แปลว่า
ตำบลนั้นไม่เลือกตั้งผู้แทนมา ก็ไม่มีเหตุขัดข้องอย่างไร

พระยาจำเริญยศ บัดี้ กล่าวว่ นั้นเป็นข้อข้องการขอกรมการร้าง
ในที่นี้ ก็ถ้ถกกันว่แม่ตำบลใดจะไม่มีผู้แทนตำบลก็ให้ว่างไปโดย
ไม่ถ้ถว่เป็นการขาดความไม่สมบูรณ์ตามกฎเกณฑ์ แต่โดยดีขอ
เป็นความบกพร่องของเจ้าพนักงานท้องถิ่น ก็ไม่มีปัญหา

พระยาเทพพิรุฑ์ แสดงว่ มีอยู่ทางหนึ่งว่ ถ้ตำบลใดไม่มี
ผู้สมัครว่างอยู่ ก็ให้ถ้ถนเป็นผู้แทนตำบลนั้น

หลวงประดิษฐมนูธรรม กล่าวว่ ถ้ถนหรือเป็นคนอื่นถ้
บังคับด่ยาม ทั้งนเพราะตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
พ.ศ. ๒๔๗๕ เจ้าหน้าที่แปลกล่าวคนในบังคับด่ยามกว้างมาก นึก
ความประสงค์ของกฎหมายถ้ถกตั้ง

พระยาจำเริญยศ บัดี้ แสดงว่ ถ้จะถ้ถว่ตำบลใดขาดผู้แทนไม่
ถ้ถเป็นความบกพร่องในความสมบูรณ์แล้ว ก็ควรเติมตั้งให้ชัดโดย
ถ้ถว่ตำบลนั้นไม่มีผู้แทน

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร